

ХРОНІКА

«...ВДИВОВИЖ БЛИСКУЧИЙ ВЗІРЕЦЬ ДЛЯ СУЧАСНИХ І МАЙБУТНІХ КАРПАТОЗНАВЦІВ...» (з нагоди відкриття музею Олени Рудловчак в Ужгородському університеті)

У вересні 2015 року в Ужгородському національному університеті відкрито Кімнату-колекцію найвизначнішого карпатознавця Словаччини, літературознавця **Олени Михайлівни РУДЛОВЧАК** (1919-2007).

Оскільки від її смерті минуло вісім років, й українська громадськість вже встигла призабути про Олену Михайлівну, спробуємо хоча би коротко нагадати її життєвий і творчий шлях та розповісти про історію заснування її меморіального музею.

* * *

Олена Михайлівна Рудловчак народилася 1 лютого 1919 року в Мукачеві в учительській сім'ї. У Державній російській реальній гімназії в Мукачеві розпочалася її творча робота та активна співпраця з Кошицькою редакцією радіопередач для Підкарпатської Русі.

Здобувши атестат зрілості, 1937 року вона склала т. зв. «диференціальні іспити» в Мукачівській педагогічній семінарії та після піврічної педагогічної практики в селі Задільське здобула диплом учительки початкової школи.

У Кошицькій радіостудії вона познайомила з уродженцем Словаччини, засновником і завідувачем редакції радіопередач для Підкарпатської Русі Андрієм Рудловчаком (1905-1977), за якого 1940 року (будучи звільненою з посади учительки початкової школи в селі Ряпідь-Вільховиця) вийшла заміж і переселилася до Братислави. У них народились син Володимир (1943) та дочка Марія (1945) в селі Загор.

У Братиславі вона разом із чоловіком працювала в руській секції Словацького радіо (передачі для русинів-українців Словаччини), а в

Університеті ім. Коменського в Братиславі заочно здобула вищу філологічну освіту.

Від 1949 року до кінця життя працювала в Пряшеві. Спочатку в українській студії Словацького радіомовлення, а від 1960 року до відходу на пенсію (1986 року) – на кафедрі української мови та літератури філософського факультету Університету ім. П.Й. Шафарика (м. Пряшів). Певний час (1966-1984) була керівником Дослідного кабінету україністики при згаданій кафедрі. Саме на цей період припадає вершина її наукової діяльності.

Олена Рудловчак – автор численних публікацій, головним чином про літературу Закарпаття, побудованих на матеріалах архівних першоджерел та рідкісної літератури. До найвизначніших належать її праці про В. Довговича, М. Надя, М. Лучкая, О. Духновича (три томи його «Творів»), О. Павловича, А. Кралицького, Ю. Ставровського-Попрадова, П. Кузм'яка, Й. Рубія, Марійку Підгірянку, про закарпатоукраїнський фольклор, пресу, перші букварі, освіту, радіо, театр тощо. Незначна частина її друкованого доробку ввійшла до збірника «*Біля джерел сучасності*»¹.

У Пряшеві вона від самого початку залучилася і до культурно-громадського життя. Була фундатором Культурного союзу українських трудящих (КСУТ) та членом його редакції науково-популярних публікацій, співзасновницею Наукового товариства КСУТ (в якому двадцять років очолювала літературну секцію) та Української філії Союзу словацьких письменників. П'ятнадцять років (1953-1968) була членом редколегії журналу «Дукля» і до своєї смерті – членом редколегії «Наукового збірника Музею української культури у Свиднику». Була також членом-засновником Асоціації українців Словаччини та Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Словаччині.

На радянському Закарпатті Олену Рудловчак довго вважали «зрадницею батьківщини» (оскільки після Другої світової війни вона не повернулася «на родину») і до смерті Сталіна (1953

¹ Рудловчак О. Біля джерел сучасності. Розвідки, статті, нариси. – Пряшів, 1981. – 420 с.

року) її не пускали навіть відвідати батьків, яких вона не бачила 14 років.

У Пряшеві органи влади теж ставилися до неї із застереженням, не допустили ні до захисту докторської дисертації, ні до габілітації на професора.

Лише у середині 1950-х років Олена Рудловчак зав'язала творчі контакти (які тривали до кінця її життя) із закарпатськими науковцями та працівниками культури. Зокрема, тісні стосунки в неї були з працівниками Ужгородського університету: П.В. Лінтуром, В.Л. Микитасем (співупорядником антології «*Поети Закарпаття*» (1965) та першого тому «*Творів*» О. Духновича (1968), Я.І. Штенбергом, Г.В. Божук, Ю.М. Саком, О. І. Почекутовою, О.І. Закривидорогою, С.С. Сорокою, М.О. Фушин та іншими. У зимовому семестрі 1970-1971 навчального року вона в УжНУ читала спецкурс зі словацької мови.

З позауніверситетських працівників підтримувала жваві контакти з Ю.В. Шкробинцем, І.М. Чендеєм, В.С. Фединишинцем, В.В. Пагірею, В.І. Падяком, Ю.Ю. Керешем, М. Рішком, Ю.Д. Турияцею, двоюрідним братом – художником В.В. Микитою, архімандритом Мукачівського монастиря Василієм (Проніним) та ін. Листування з її закарпатськими друзями становило б солідний том. І це листування конче потрібно опублікувати!

У 1960-1980 роках Олена Михайлівна працювала в закарпатських архівах та бібліотеках. У цей період вона часто їздила в наукові відрядження до Праги, Братислави, Мартина, Львова, Києва, Москви, Ленінграда, Будапешта, Дебрецена та в інші міста, головним чином для праці в архівах та наукових бібліотеках. З цих подорожей вона поверталася із сотнями мікрофільмів, з яких встигла використати лише частину². Як пише дослідниця у своїх спогадах, майже

² Свої мікрофільми Олена Михайлівна старанно загортала у папір з ідентифікаційним описом та записувала в окремі зошити. Коли я працював секретарем Дослідного кабінету україністики (якого Олена Михайлівна була керівником), для їх зберігання дав виготовити окрему скриню із спеціальними перегородочками у ящиках. Ця скриня нині входить в інвентар Музею Олени Рудловчак в УжНУ.

всюди йшли їй назустріч, часто допускаючи навіть до спецфондів та до неопрацьованих архівних матеріалів.

У 1999 році на території Ужгородського університету, на філологічному факультеті розпочалися наукові семінари під назвою «Рудловчаківські читання». До 2005 року таких «читань» відбулося чотири. Матеріали одного з них з'явилися друком.³ Сталось це завдяки кафедрі української літератури УжНУ.

Академік НАН України Микола Мушинка, ректор УжНУ Володимир Смоланка, Генеральний консул Словаччини Янка Бур'янова у щойно відкритому музеї О. Рудловчак

У січні 2001 року Олену Михайлівну Рудловчак було іменовано Почесним доктором (Doctor honoris causa) Ужгородського університету «за визначні досягнення в науці і заслуги в розвитку співробітництва між Ужгородським та Пряшівським університетами» (диплом підписаний ректором Ю.В. Сливкою⁴).

У тому ж 2001 році окремою книжкою було видано її вичерпну біобібліографію⁵. У запрошенні на презентацію книги провідний закарпатоукраїнський літературознавець В. Микитась дав Олені Михайлівні таку характеристику: «*Наукова сумлінність, вся дисципліна творчої роботи доктора О.М. Рудловчак мог-*

³ Олена Рудловчак. Збірник матеріалів Третіх наукових читань (3 лютого 2004 р.). – Ужгород, 2005. – 108 с. Збірник охоплює статті дванадцятьох карпатознавців про різні ділянки наукових зацікавлень О. Рудловчак.

⁴ Закривидорога О., Ільченко Л., Падяк В. Олена Рудловчак: Бібліографія праць та літопис життя. – Ужгород, 2001.- С. 7.

⁵ Там таки – 160 с.; 538 позицій та автобіографія О. Рудловчак (с. 113-122). На подарованому мені примірникові книжки є така присвята: «Миколі Івановичу Мушинці з вдячністю за дружню підтримку у життєвій скруті із щирим зиченням безкінцевих творчих та житейських перемог. О. Рудловчак. Пряшів, грудень 2001 р.» (Архів автора).

ла б бути окрасою кожної наукової установи; сукупність її опублікованих наукових, публіцистичних та інших праць – солідним набутком європейських бібліотек, а її закоханість і вірність рідній літературі, для якої вона працює з самопожертвою, є вдивовиж блискучим взірцем для сучасних і майбутніх карпатознавців, для яких нині відкриті свободніші можливості»⁶.

У 2005 році Ужгородський університет видав збірник на її пошану⁷, в якому дванадцять провідних науковців Закарпаття подали високу оцінку окремим ділянкам її наукових зацікавлень.

Маючи багатий архів та бібліотеку, Олена Рудловчак і на пенсії інтенсивно працювала. На жаль, у Пряшеві не бачила перспектив використання своєї духовної спадщини, набутої протягом життя. На моє запитання «Чого б Ви це хотіли досягти у своїй роботі?» Олена Михайлівна у 2003 році відповіла: «Коли б сили були, хотілось би хоча б найцінніші матеріали, що лежать в мене, обробити й опублікувати. Але це все лише мрія, реальних підстав для неї немає»⁸.

У вступі до своєї останньої наукової роботи «Олександр Духнович і наша сучасність» у тому ж 2003 році вона писала: «Ядро духновичезнавства і взагалі карпатознавства з Пряшівщини, де давня слава повністю викасла, пересунулось на Україну, точніше, на Закарпаття, зосередившись навколо **Ужгородського національного університету**» [підкреслення – М. М.]⁹.

Цю думку вона повторила і в інтерв'ю закарпатському журналістові О. Гаврошу: «У мене страшна проблема з архівом. Маю дуже цінні матеріали, багато мікрофільмів, які я робила в Москві, у Будапешті. І не знаю, кому це все передати. На єпархіальний архів і наш музей дуже слабка надія, бо там багато речей пропадає. **На жаль, нині у Пряшеві нема дослідника-карпатознавця, який би міг продовжити цю справу.** Уже всі зробилися професорами. А коли людина стає професором, вона вже не

цікавиться дослідженнями. Ще щастя, що я маю свій будинок. І в пивниці можу багато чого покладувати. Адже маю усю нашу пресу, журналістику, і не тільки нашу. **Десь у глибині душі мрію, що децю можна було б передати до Ужгорода.** Але для цього треба архів підготувати, аби він мав хоча б якийсь систематизований вигляд. Здоров'я у мене дуже слабе. А дні минають [підкреслення – М. М.]»¹⁰. На жаль, здоров'я Олени Михайлівни з кожним роком погіршувалося. Після інсульту в липні 2006 року вона вже не взяла перо в руки. Померла у пряшівсь-

Президія урочистого засідання Бібліотеки УжНУ. Зліва направо: проректор УжНУ Мирослава Лендьел, ректор Закарпатського художнього інституту Іван Небесник, дочка О. Рудловчак Марія Дуфек-Рудловчак, академік НАН України Микола Мушинка, Генеральний консул Словаччини Янка Бур'янова, декан філологічного факультету УжНУ Галина Шумицька.

кому Пенсіоні св. Косми і Дем'яна 16 листопада 2007 року. Згідно із заповітом померлої її похоронили на Ольшанському цвинтарі в Празі біля могили любимого сина Володимира (1943-2004).

Я попрощався зі своєю наставницею¹¹ двома некрологами¹² та обширною студією про її життя і наукову діяльність¹³.

Єдиний спадкоємець Олени Рудловчак її дочка Марія Дуфек-Рудловчак (1945) – драматург та сценарист Чеської кіностудії в Празі, з глибокої пошани до своєї мами її бібліотеку та архів кілька років залишала в незаселеному будинку недоторканими в

⁶ Архів автора.

⁷ Олена Рудловчак: Збірник матеріалів Третіх наукових читань (3 лютого 2004 року). /Упорядкування В. Барчан. – Ужгород, 2005. – 108 с.

⁸ Мушинка М. Розмови з однопдумцями. – Пряшів, 2004. – С. 58.

⁹ Науковий збірник Музею української культури у Свиднику. /Гол. ред. М. Сополига. – Т. 23. – Братислава, 2005. – С. 28.

¹⁰ Гаврош О. Закарпатське століття: XX інтерв'ю. – Ужгород, 2006. – С. 152.

¹¹ Від 1966 по 1971 рік я працював під керівництвом Олени Рудловчак в Дослідному кабінеті україністики на посаді секретаря кабінету.

¹² Мушинка М. Померла Олена Рудловчак // Нове життя. – Пряшів, 2007. – № 47-48. – С. 2.; його ж: Олена Рудловчак (1. 2. 1919 – 16. 11. 2007) // Slavia. Časopis pro slovanskou filologii Praha, 2008. – S. 484-486.

¹³ Мушинка М. Пряшівський карпатознавець номер один. З нагоди смерті Олени Рудловчак // Дукля. – Пряшів, 2008. – № 1. – С. 55-77.

надії, що якась установа зацікавиться цим духовним скарбом.

Та коли ними ніхто не поцікавився, Марія Дуфек-Рудловчак попросила мене зайнятися цією справою, тобто знайти установу або організацію, яка б безкоштовно прийняла в дар бібліотеку й архів її мами та подбала про його збереження як одного цілого, а також про їх опрацювання та удоступнення для загального користання. Аби я зміг представити спадщину зацікавленим, пані Марія дала мені ключ від будинку.

Я у першу чергу сфотографував усі скрині з книжками та журналами, полиці з архівними матеріалами, стіни і меблі в усіх кімнатах, включаючи горище і підвал, потім, знаючи, що не евідовані й не підписані книги під час транспорту й бібліотечного опрацювання пропадають, дав виготовити печатку з текстом *«Бібліотека Олени Рудловчак – Knižnica Heleny Rudlovčakovej»*, якою мій онук Юрій, учень Української гімназії у Пряшеві, опечатав кожен публікацію та кожен блок архівних документів. Без цієї печатки не сміла опустити будинок Олени Михайлівни жодна книжка і жоден документ. Означені книжки, газети, журнали й архівні документи онук поклав у приблизно п'ятдесят паперових коробок (від бананів), заповнивши ними усі коридори будинку. Отак упорядкована духовна спадщина Олени Михайлівни була підготовлена для огляду зацікавлених та транспортування.

За усім цим уважно стежила власниця спадщини Марія Дуфек, з якою я був у постійному зв'язку посередництвом телефону та електронної пошти. Вона кілька разів приїжджала з Праги у Пряшів, аби забрати із будинку сімейні реліквії.

Та до транспортування дорога була ще далекою. Потрібно було знайти майбутнього власника цього духовного скарбу.

У цій справі я особисто й письмово звертався до кафедри української мови й літератури Пряшівського університету, до кафедри української літератури Ужгородського університету, до обох пряшівських наукових бібліотек і до ректорату Ужгородського національного університету та Обласної наукової бібліотеки в Ужгороді. Просив, аби представники цих установ прийшли подивитися на пропонувані дарунки. Всюди цілковита відмова. Причина: нестача просторів, транспорту для перевезення та кадрів для

опрацювання такої кількості матеріалів. Дехто був охочий прийняти лише книжки, яких установа не має у власних фондах. З такою розв'язкою не могла погодитися ні власниця, ні я. А що з іншими книжками та пресою? Архівом не був зацікавлений ніхто.

7 липня 2014 року до Пряшева завітали директор видавництва «Гражда» в Ужгороді Іван Ребрик та його дружина – літературознавець Наталія Ребрик – проректор Закарпатського художнього інституту. Я запровадив їх до будинку Олени Рудловчак і познайомив з матеріалами, підготовленими для експедиції. Обоє були захоплені побаченням й погодилися зі мною, що кращим місцем для їх зберігання (й використання) був би Ужгородський національний університет. Гості обіцяли посприяти цьому.

Я тут же написав листа ректору Володимиру Смоланці, пояснивши, хто така Олена Рудловчак і що являє собою її архів та бібліотека. Подружжя Ребриків наступного ж дня доручили листа ректорові та особисто поінформували його про побачене. Незважаючи на те, що ректор за фактом лікар-нейрохі-

У кабінеті Олени Рудловчак. Зліва: художник Володимир Микита (двоюрідний брат Олени), видавець Іван Ребрик, науковець Наталія Ребрик

рург, з першого слова зрозумів важливість спадщини Олени Михайлівни для університету та історії й культури Закарпаття, тому доручив проректору Федору Шандору й деканові філологічного факультету Галині Шумицькій зайнятися цією справою. Ті посередництвом інтернету зв'язалися зі мною, і справа перевезення спадщини Олени Рудловчак набрала швидких обертів.

Мені ця благородна розв'язка здавалася простою, однак вона виявилася набагато складнішою, ніж я передбачав.

Аби вивезти книги, пресу та архіви зі Словаччини за кордон, потрібно було подолати неймовірні перешкоди, здебільшого бюрократичні, головним чином на словацькій митниці. До цієї справи я залучив консульство України, пряшівський Краєвий музей, Краєвий пам'ятковий інститут та використав особисті знайомства. Подолавши труднощі і перешкоди, я зміг подати до Ужгорода команду: *«Приїжджайте!»*

Згідно з цією «командою» 20 вересня 2014 року з Ужгорода до Пряшева приїхали проректор Уж-НУ Федір Шандор та декан філологічного факультету Галина Шумицька. З Праги прибула і власниця будинку та всього, що в ньому знаходиться, Марія Дуфек-Рудловчак. Ми з нею виготовили *«Дарчий лист»*, згідно з яким М. Дуфек дарувала бібліотеку,

архів, особисті речі та меблі робочого кабінету своєї мами Олени Михайлівни Рудловчак Ужгородському національному університетові за умови, що це буде зберігатися як одне ціле, УжНУ виготовить електронний каталог одержаних матеріалів тощо. Підпис на листі з «мокрою» печаткою затвердила Асоціація українців Словаччини.

Кількість привезених матеріалів перевершила всі очікування. Розпорядженням деканату звільнили під музей одне з найбільших і найсвітліших приміщень на четвертому поверсі філологічного факультету, проте воно вимагало генерального ремонту. За кілька місяців звичайна навчальна аудиторія перетворилася в ошатну й затишну кімнату, де розмістилися на полицях книги з архіву Олени Рудловчак, меблі з її пражської квартири, особисті речі, чимало фотографій, вишивані серветки, килимки, квіти тощо. З великою любов'ю, пошанівком до відомої землячки, з сердечною теплотою і розумінням важливості та цінності матеріалів творили кімнату-колекцію працівники університетської бібліотеки, викладачі і студенти факультету.

Умови дарувальниці обговорювалися на засіданні вченої ради університету, яка їх сприйняла одногласно.

17 грудня 2014 року ректор В. Смоланка, проректор Ф. Шандор та декан філологічного факультету Г. Шумицька прийняли мене з дружиною Магдою в кабінеті ректора, аби поінформувати нас про хід справи. При цій нагоді пан ректор Володимир Смоланка вручив мені офіційного листа, яким УжНУ зобов'язався виконати усі умови дарувальниці Марії Духфек-Рудловчак, тобто: заснувати на основі подарованих матеріалів кімнату-музей Олени Рудловчак, зберегти її бібліотеку та архів у цілості та виготовити електронний каталог бібліотеки й архіву, щоб вони були доступні для користування науковцями, студентами і широкою громадськістю. У листі є і такий додаток: *«Погоджуємось, що одною з найцінніших частин архіву є матеріали про життя і творчість О. Духновича. Університет працюватиме над виданням четвертого тому творів письменника і розгляне можливість удоступнити три попередні, які вже стали бібліографічною рідкістю. Ми вдячні за довіру, яку нам виявили вельмишановні Марія Духфова, спадкоємниця Олени Рудловчак, академік Микола Мушинка й заступник голови Асоціації українців Словаччини Любіця Бабота»*.

Офіційного листа пана ректора я негайно вислав Марії Духфек-Рудловчак у Прагу, яка була захоплена його змістом. У відповіді ректорові із 3 січня 2015 року вона писала: *«Ваш лист, пане ректоре, в якому офіційно підтверджено заснування кімнати-музею Олени Рудловчак в Ужгородському національному університеті, був для мене надзвичайно приємною несподіванкою. Не маю слів, які би передали повністю мою подяку Вам і Вашим колегам, проректору пану Шандору, декану філологічного факультету пані Шумицькій, пану професору Мушинці і всім, які підтримали цей проект. Не можу не згадати дружину пана Миколи Магду і доцентку Любу Баботу! Я переживаю щирі радість, що праця моєї*

мами, якій вона віддала своє життя і серце, вертається до місць, які вона над усе любила, до місць її серця, до регіону Мукачєва, Ужгорода, де вона провела країні роки свого дитинства, де зустрілася з моїм батьком Андрієм Рудловчаком, де поховані її батьки і куди їй було заборонено їздити при старому режимі, до краю, з якого вона протягом усього життя черпала силу і енергію. Радість з того, що її життєвий труд поміщено у стінах видатного Ужгородського університету, який оцінив її доробок титулом почесного доктора, організував читання Олени Рудловчак, – в університет, який вона поважала і де мала багато щирих колег, друзів, співробітників, з якими утримувала дружні і професійні контакти»¹⁴.

До запланованого музею потрібно було доставити в Ужгород обладнання пражського кабінету Олени Михайлівни. Оскільки йшлося про трафаретні меблі, виготовлені у міжвоєнному періоді (робочий стіл, шафа для книжок та секретер), я не вважав це питання проблемним, тим більше, що шафа для книжок та секретер були виготовлені в Мукачєві й становили придане Олени Рудловчак від її батьків Михайла та Юліани Микитів. З Мукачєва ці меблі мандрували у Задільське, звідти знов до Мукачєва, потім до Братислави та Пряшева. Робочий стіл Олена Михайлівна дала зготовити вже у Пряшеві («на свою міру»). Ці меблі разом з духовною спадщиною Олени Рудловчак мали повернутися на її батьківщину – в УЖГОРОД. Така розв'язка здавалась мені логічною і єдино правильною. Та це питання виявилось не менш складним, ніж перевіз бібліотеки й архіву.

На митниці у Пряшеві від мене вимагали, аби я привіз із Краєвого музею посвідку, що ці меблі не мають історичної та музейної вартості. З музею мене направили у Краєвий інститут охорони пам'яток. Там я подав письмову заяву з фотографіями усіх трьох штук меблів, яку було ними відправлено у Центральний інститут охорони пам'яток у Братиславу. Звідти мене повідомили, що таку посвідку зможе дати мені лише Музей меблів у Маркушовцях. Там я довідався, що вони посвідки на меблі без історичної та художньої вартості не видають.

Оскільки справа була спішною, ми відправили меблі в Ужгород вантажною машиною Ужгородського університету (з якою прибув проректор Федір Шандор) без будь-якої посвідки. На кордоні митники, переконавшись, що у шафах та шухлядах стола немає контрабанди, відкрили шлагбаум і побажали пасажирам щасливої дороги в Україну. Тут доречно висловити щирі подяку Федору Федоровичу і захоплення його подвижницькою діяльністю у справі архіву Олени Рудловчак, адже без його відваги, упевненості й оптимізму навряд чи спадщина відомого карпатознавця так швидко і вповні могла б опинитися в Ужгородському національному.

¹⁴ Копія листа у автора.

30 вересня 2015 року (Всеукраїнський день бібліотек) **Музей-колекцію Олени Михайлівни Рудловчак** було відкрито.

Відкриття музею передували урочисті збори працівників бібліотеки УжНУ та інших гостей, які вела директор бібліотеки Марія Медведь. На зібранні

Фото на згадку у музеї О. Рудловчак.

грамотами було нагороджено керівників відділів та окремих працівників бібліотеки, перш за все тих, які спричинилися до опрацювання книжкового фонду Олени Рудловчак.

В урочистості брали участь працівники університету, ветерани бібліотечної справи, журналісти, студенти тощо. Високу оцінку новопрдбанам матеріалам Олени Рудловчак дав ректор університету Володимир Смоланка.

Генеральний консул Словаччини Янка Бур'янова у своєму виступі зауважила: *«Спадщина великої українки Олени Рудловчак, повернена на її рідне Закарпаття, буде оздобою, прикрасою вашого університету. Я високо поважаю науковий доробок цієї жінки, її внесок у вивчення слов'янських літератур. Дякую всім і кожному, хто допомагав у створенні цього музею».*

Зворушливою була промова доньки Олени Рудловчак, яка зі сльозами в очах сказала: *«Не я, а ви зробили добре діло, для мене, мого сина Яна та всієї моєї сім'ї. Був час повної зневіри, коли я не знала, що буде з книгами та архівом моєї мами. А потім пан Микола Мушинка, ректор Володимир Смоланка та інші люди взялися допомогти. І я уклінно дякую їм за це. Моя мамочка тісно співпрацювала з Вашим університетом, тому це просто чудо, що завдяки*

великій насназі багатьох людей, її колег її робота вернулася під вашу стріху».

Стрічку до входу в музей урочисто перерізали ректор університету Володимир Смоланка та Марія Дуфек-Рудловчак.

Експозицією музею провела учасників акції

директор бібліотеки Марія Медведь. Музей дослідниці поділено на дві частини. Перша частина оформлена як кабінет: робочий стіл накритий склом, а під склом фотографії найближчих: батьків, дітей, онуків. На столі її окуляри, пера, олівці, лупа. По боках – шафи з підручними книжками. На одній з шаф – пишуча машинка та апарат для читання мікрофільмів. На стіні ікона, портрет О. Рудловчак і

портрет О. Духновича. На підлозі – килим, привезений ще з Мукачеве. Усе, як було в її прашівській хаті по вулиці Ваянського. У другій частині музею – полиці з книжками Олени Рудловчак.

Дизайн музею розробили студенти Закарпатського художнього інституту (ректор - проф. Іван Небесник) Євген Горячкін та Рената Шетеля під керівництвом викладача Олексія Федора.

Ужгородське видавництво «Гражда» (директор Іван Ребрик) планує у короткому часі видати четвертий том «Творів» Олександра Духновича, який Олена Михайлівна не встигла завершити.

Відкриття Музею Олени Рудловчак було головною темою поширеного засідання Вченої Ради УжНУ, яке відбулося у той же день після обіду в будинку ректорату. На ньому ректор університету Володимир Смоланка вручив почесні грамоти людям, які найбільше зробили у справі заснування цього музею, між ними – дочці Олени Михайлівни Марії та авторів цих рядків.

Маємо надію, що спадщина Олени Рудловчак в Ужгородському національному університеті буде не лише музейним раритетом, але й джерелом для дальших наукових праць викладачів, наукових працівників та студентів університету.

Микола МУШИНКА,
доктор філологічних наук, професор (м. Пряшів, Сдоваччина),
академік Національної академії наук України

Стаття надійшла до друку 03.11. 2015 р.

**Фотографії з відкриття музею
Photos from the opening of the museum**

